

دفتر بین‌المللی کتاب برای نسل جوان

دفتر بین‌المللی کتاب برای نسل جوان سازمانی غیرانتفاعی است که در سال ۱۹۵۳ به پیشهاد خانم یلالپمن در شهر زوریخ سویس به وجود آمد. هدف از تشکیل این سازمان به وجود آوردن شبکه بین‌المللی برای ایجاد حسن تفاهم میان نسل جوان کشورهای مختلف جهان به وسیله کتاب بوده است. اهداف دیگر این سازمان عبارتند از:

- ایجاد امکانات رشد و گسترش ادبیات کودکان و نوجوانان آن گونه که باید باشد.
- تشویق و حمایت از نویسنده‌گان کتابهای کودکان و کمک به نشر و توزیع بهتر این آثار به خصوص در کشورهای در حال رشد.
- فراهم آوری زمینه‌های آموزشی برای دست اندرکاران ادبیات کودکان و نوجوانان جهان.
- تشویق و ایجاد زمینه قیامت مساعد تحقیقاتی در شاخه‌های مختلف ادبیات کودکان و نوجوانان.

این دفتر در حال حاضر عضو در سراسر جهان دارد. ۵۱ عضو آن به سویت شعبه‌های ملی، ۱۱ عضوفردی، و ۱۳ عضو افتخاری در کشورهای پنج قاره است. طبق اساسنامه دفتر هر کشوری می‌تواند به عضویت آن درآید. اعضای دفتر لازم است به صورت شعبه ملی و دفتری در هر کشور باشد. در صورتیکه این امکان موجود نباشد، دفتر بین‌المللی در آغاز عضو شخصی می‌پذیرد. اما، این عضو باید در تلاش تشکیل یک شعبه باشد.

در حال حاضر اعضاء فردی دفتر شامل کشورهای فیلیپین، اوگاندا، سیرالئون، پورتوریکو، هنگ کنگ، تایوان، جزیره‌های فارو، و بلژیک است. اعضای افتخاری نیز در کشورهای سویس، اتریش، بلغارستان، امریکا، شوروی، ایتالیا، و ژاپن هستند. ایران در سال ۱۳۴۳/۱۹۶۴ به عضویت رسمی این دفتر درآمد.

مهترین فعالیتهای این دفتر عبارتند از:

اعطای جایزه هانس کرستین آندرسن:

این جایزه که به سبب جامعیت و مقبولیتش در سطح جهانی به منزه نوبل ادبیات کودکان و نوجوانان شناخته شده است، هر دو سال یک بار به نویسنده و مصوری داده می‌شود که مجموعه آثارش

جدول ۱. شعبه‌های ملی دفتر بین‌المللی کتاب برای نسل جوان و تاریخ عضویت آنها

دیگر برای مدت دو دوره چهار ساله انتخاب می‌شوند. نامزدهای هیأت داوران از سوی شعبه‌های ملی این دفتر به هیأت اجرایی آن پیشنهاد می‌شوند. هیأت اجرایی از میان آنها با توجه به ت نوع تخصصها و زبانهایی که می‌دانند اعضای هیأت داوران را بر می‌گیرند. سپس رئیسی نیز به مدت چهار سال برای تنظیم چرخش کارها انتخاب می‌شود.

از شرکت در هیأت داوران جهانی دو منظور به دست می‌آید: بردن دید و تجربه و شناخت خاص یک کشور به عرصه جهانی و همکاری برای تحول و گسترش ادبیات به معنی عام آن و به اینسان آوردن نتایج تجربیات دیگران، میارهای سنجش، زمینه‌ها، مبکها، و شیوه‌های کار به کشور اصلی و انتقال آن به دست اندرکاران ادبیات کودکان.

دفتر بین‌المللی در آغاز عضو شخصی می‌پذیرد. اما، این عضو باید در تلاش تشکیل یک شعبه باشد.

نویسندهان و مصوران، که تنها از میان مصوران زنده انتخاب می‌شوند، توسط شعبه‌های ملی دفتر انتخاب و به دفتر معرفی می‌گردند. شعبه‌ها می‌توانند هر یار تنها یک نویسنده و یک مصور را معرفی کنند. شعبه‌ها علاوه بر نامزدهای مدار آندرسن، می‌توانند یک کتاب از یک نویسنده و یک کتاب از یک مصور را نیز به عنوان کتاب ممتاز برای درج در فهرست کتابهای ممتاز معرفی کنند.

هیأت داوران از دوسال قبل از اهداء جایزه به بررسی کتابها و بحث درباره آنها می‌پردازند. پس از آن معمولاً جلسه نهایی خود را در ماه آوریل برگزار می‌کنند و نتایج را عموماً در روز جهانی کتاب کودک، که مصادف با گشایش نمایشگاه بین‌المللی کتاب کودک در بولنیای ایتالیاست، اعلام می‌کنند. در این نمایشگاه آثار برندگان همراه با آثار بقیه نامزدها به نمایش گذاشته می‌شود. برندگان جایزه آندرسن در کنگره ادبیات کودکان که چهار ماه بعد تشکیل می‌شود، جواز خود را دریافت می‌کنند. در اطلاعیه مطبوعاتی که به این مناسبت منتشر می‌شود، ویژگیهای آثار نویسنده و مصور برندگه اعلام می‌شود. معمولاً برندگان به هنگام دریافت جایزه سخنرانی کوتاهی می‌کنند که در برگیرنده نکته‌ها و نظرهای آنان است.

از سال ۱۹۷۸، به بهترین مترجمان نیز دیلم افتخار اهداء می‌شود. این مترجمان نیز مانند نامزدهای دیگر از طرف شعبه‌های

۱۹۵۳: اتریش، انگلستان

۱۹۵۴: سویس

۱۹۵۵: آلمان، اسپانیا

۱۹۵۶: نروژ، سوئد

۱۹۵۷: فنلاند

۱۹۵۸: یونان

۱۹۶۰: کانادا، امریکا

۱۹۶۲: استرالیا

۱۹۶۴: برزیل، شبیلی، چکسلواکی، دانمارک،

فرانسه، ایران، ونزوئلا

۱۹۶۶: ژاپن

۱۹۶۸: غنا

۱۹۷۲: بلغارستان

۱۹۷۳: لهستان

۱۹۷۴: قبرس

۱۹۷۸: مجارستان

۱۹۸۰: لبنان، مکزیک

۱۹۸۲: کلمبیا، پاناما، تایلند

۱۹۸۳: کوبا

۱۹۸۵: آرژانتین، بولیوی، ایسلند

۱۹۸۶: اسرائیل، نیجریه

۱۹۸۷: چین، ایتالیا، هلند

۱۹۸۸: کاستاریکا، مصر

۱۹۸۹: کنیا

۱۹۹۰: هند، اندونزی، سریلانکا، ترکیه

۱۹۹۱: اوروگوئه

۱۹۹۲: آلبانی، روسیه، افریقای جنوبی

سهم ممتاز و پایداری در غنی ساختن ادبیات کودکان جهان داشته باشد. این جایزه از سال ۱۹۵۶ برای مجموعه آثار یک نویسنده و ۱۹۶۶ برای مجموعه آثار یک مصور تعیین شده است. هدف از اهدای آن بالا بردن کیفیت هنری آثار هنرمندان این رشته از طریق حمایت، تشویق، و معرفی آثار خوب است. این اقدامات سبب ترجمه و انتشار وسیع این آثار می‌شود. این موضوع به نوبه خود موجب می‌گردد که کودکان بیشتری در جهان امکان دسترسی به آثاری بهتر را پیدا کنند.

انتخاب نویسندهان و مصوران ممتاز برندگه جایزه آندرسن به عهده هیأتی از داوران بین‌المللی است. هیأت داوران ده عضو دارد که همگی در زمینه ادبیات کودکان و نوجوانان صاحب نظر هستند و می‌توانند نویسنده، منتقد، مترجم، مصور، هنرمند، و یا کتابدار باشند. رئیس دفتر بین‌المللی عضو ثابت این هیأت است. اعضا

جدول ۲. برندهای مدار بی‌بی‌سی جهانی تویستنگان کتاب کودک جایزه
هانس کریستین آندرسن

انگلستان	الیانور فارچیون	۱۹۵۶
سوئد	آسترید لیندگرن	۱۹۵۸
آلمان	اریش کستنر	۱۹۶۰
امریکا	میلدرت دویونگ	۱۹۶۲
فرانسه	رنه گپیو	۱۹۶۴
فنلاند	توویانسون	۱۹۶۶
اسپانیا	خوزه ماریا سانچز سیلوا	۱۹۶۸
آلمان	جیمز کراوس	
ایتالیا	ریانی رداری	۱۹۷۰
امریکا	اسکات ادل	۱۹۷۲
سوئد	ماریا گریه	۱۹۷۴
دانمارک	مسیل بادکر	۱۹۷۶
امریکا	پائولا فاکس	۱۹۷۸
شوری	بوهومیل ایها	۱۹۸۰
برزیل	پیریا نویز	۱۹۸۲
تریش	کریستینه نوستلینگر	۱۹۸۴
استرالیا	پاتریشا رایشن	۱۹۸۶
هلند	آنی م. ر. اشمیت	۱۹۸۸
نروژ	تورند هاوگن	۱۹۹۰
امریکا	ویرجینیا هامیلتون	۱۹۹۲

ملی معرفتی می‌شوند. همچنین نام این مترجمان در فهرست خاصی تنظیم می‌شود و در اختیار ناشران قرار می‌گیرد.

از ایران خانم توران میرهادی چهار دوره در سالهای ۱۹۷۴-۱۹۷۶ و خانم ثریا قزل ایاغ یک دوره در سالهای ۱۹۹۰-۱۹۹۲ عضو ایرانی هیأت داوران بین‌المللی بوده‌اند. به گفته خانم میرهادی: «منظور از این جایزه صرفاً ایجاد اعتبار و رساندن یک نویسنده و مصوبه اوج قله شهرت نیست، بلکه ارج گذاشتن به کار برجهسته و شکست حصار ابتدال کتاب کودک و امید به تحول و تداوم ادبیات کودکان و نوجوانان است.»

هیأت داوران از دو سال قبل از اهداء جایزه به بررسی کتابها و بحث درباره آنها می‌پردازند.

از ایران شورای کتاب کودک در سال‌های ۱۹۷۶/۱۳۵۵، ۱۳۷۲/۱۹۹۳، ۱۳۷۲/۱۹۹۳ عهده دار تهیه شعار، پیام، و پوستر این روزگاری جهانیان بوده است.

جدول ۳. برندهای مدار بینال جهانی تصویرگری کتاب کودک هانس کریستین آندرسن

سویس	الوا کاریز به	۱۹۶۶
چکسلواکی	پیری ترینکا	۱۹۶۸
امریکا	موریس منداک	۱۹۷۰
دانمارک	ایپ سینگ اولسن	۱۹۷۲
ایران	فرشید مظالمی	۱۹۷۴
شوری	تایتانا ماورینا	۱۹۷۶
دانمارک	سوند انوس	۱۹۷۸
ژاپن	سوئد کیچی آکابا	۱۹۸۰
لهستان	زبیتبور پچیکی	۱۹۸۲
ژاپن	میتسو ماساتو	۱۹۸۴
استرالیا	رابرت اینگن	۱۹۸۶
چکسلواکی	دوشان کالای	۱۹۸۸
تریش	لیزبت سورگر	۱۹۹۰
پاکوفسکا	کوتا	۱۹۹۲

تهیه و انتشار فهرست افتخار کتابهای ممتاز ادبیات کودکان:

این فهرست بهترین کتابهای جدید کشورهای عضو دفتر بین المللی کتاب برای نسل جوان را برای ترجمه و چاپ به زبانهای دیگر معرفی می‌کند و هر دو سال یک بار تهیه می‌شود. نامزدهای این فهرست توسط شعبه‌های ملی معرفی می‌گردند. هر شعبه ملی حق دارد هر بار فقط یک نویسنده، یک مصور، و یک مترجم را نامزد فهرست افتخار کند. مجموعه کتابهای رسیده به هیئت داوران جایزه هانس کریستین آندرسن در غرفه بین المللی دفتر در نمایشگاه بین المللی کتاب کودک در بولنیای ایتالیا به نمایش گذاشته می‌شود.

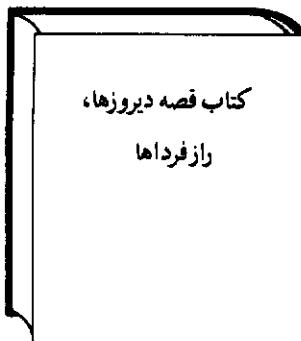
تشکیل کنگره‌های دو ساله ادبیات کودکان:

این کنگره از سال ۱۹۵۳ هر دو سال یک بار برگزار می‌شود. موضوع این کنگره مسائل ادبیات نسل جوان عصر ما، جنبه‌های کمی و کیفی گسترش و توزیع کتاب کودک و ارتباط با آموزش و

همکاری با سازمانها:

همکاری این دفتر با این سازمانهاست: یونسکو، یونیسف،

شعار روز جهانی کتاب کودک از
خانم دکتر مهدخت کشکولی
در سال ۱۳۷۲

کتاب: قصه دیروزها، راز فرداها

هنوز آفتاب سر نزده بود که بچه ها دویدند تا سر کوهی رسیدند.
کوه کلاه سفیدش را بر سر گذاشته و آرام نشسته بود. دختری از
میان بچه ها به کوه گفت:

«کلاهت رایه من قرض می دهی؟»

کوه پرسید:

«که با آن چکار کنی؟»

دختر جواب داد:

«کلاهت را بر سر می گذارم. دیگر کسی مرا نمی بیند. آنگاه به
باغ روشنایی سفر می کنم.»

کوه پرسید:

«(و بعد)»

دختر ک جواب داد:

«به اتاق رازها می روم و کتاب خودم را در آنجا پیدا می کنم.»

کوه کمی به فکر فورفت و بعد گفت:

(به دو شرط: یکی اینکه کلاهم را پیش از غروب آفتاب برایم
بیاوری. دوم اینکه اگر رازی را فهمیدی به من بگوینی.» بعد
کلاهش را برداشت و به دخترک داد. دخترک آن را به سر گذاشت
واز چشم ها ناپدید شد. با نیسم از دریاها گذشت و از کویرها عبور
کرد تا به قلعه ای رسید که هفت دروازه داشت و بر هر دروازه
نگویانی، بود.

انتخاب نویسنده‌گان و مصوران ممتاز برندۀ جایزه آندرسن به عهده هائی، از دوازدهان بین‌المللی است.

مؤسسه بين المللي خواندن^۲، فدراسيون بين المللي انجمنها و مؤسسات کتابداری (ایفلا)^۳، بي ينال تصويرگری براتیسلاوا^۴، بي ينال تصويرگری کتاب کودک کلوفنیه^۵، مرکز فرهنگی آسیا برای یونسکو^۶، و کتابخانه بين المللي جوانان^۷.

برگزاری مراسم روز جهانی کتاب کودک:

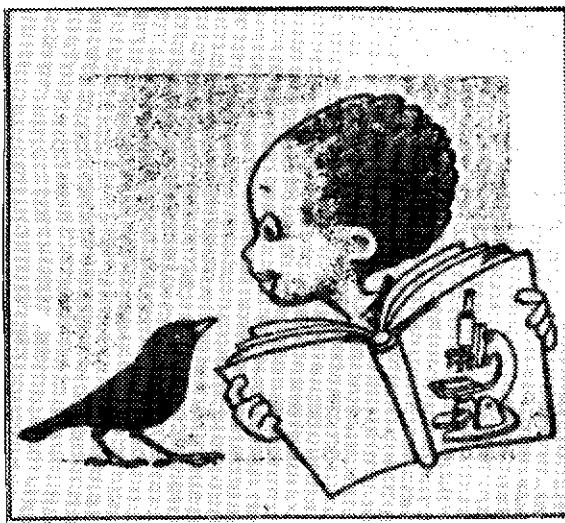
این برنامه هر سال در روز دوم آوریل که برابر با روز تولد هانس کریستین آندرسن (۱۸۷۶-۱۹۴۱) است برگزار می شود. تعیین این روز به عنوان روز جهانی کتاب کودک در دوم آوریل ۱۹۵۷ از طرف خاتم پالپیمن پیشنهاد شد. لذا، دفتر بین المللی هر سال مسؤولیت تهیی پیام و پوستر مخصوص آن را به یکی از شعبه های ملی خود می سپارد. یکی از نویسنده اگان بر جسته کتابهای کودکان آن کشور، مسؤولیت نوشتن پیامی برای همه کودکان و نوجوانان جهان را به عهده می گیرد و یکی از مصوروان بر جسته همان کشور نیز به مناسبت این روز در ارتباط با متن پیام، پوستری طراحی می کند. در ایران با توجه به اینکه روز دوم آوریل برابر با سیزده نوروز است، هفته کتاب کودک از ۱۴ تا ۲۰ فروردین برگزار می شود. از سال ۱۳۴۹ این روز در ایران به رسیدت شناخته شد و همه وزارت خانه ها و سازمانهایی که دست اندکار کتاب کتاب و توسعه کتابخوانی در ایران هستند، برنامه های خاصی در این زمینه تنظیم و اجرا می کنند. تاکنون کشورهای استرالیا، اتریش، بربیل، بلغارستان، کانادا، کلمبیا، چکسلواکی، دانمارک، فرانسه، گنا، انگلستان، یونان، ایتالیا، لهستان، شوروی، سوئد، سویس، امریکا، ونزوئلا، و یوگسلاوی این مسئولیت را به عهده داشته اند. از ایران شورای کتاب کودک در سالهای ۱۹۷۶، ۱۳۵۵، ۱۹۹۳، ۱۳۷۲ و ۱۳۷۴ عهده دار تهیه شعار، پیام، و پوستر این روز برای جهانیان بوده است. شعار و پیام سال ۱۳۵۵ به وسیله آقای محمود کیانوش نوشته شد و پوستر توسط آقای پرویز دیباچی طراحی گردید. شعار و پیام سال ۱۳۷۲ به وسیله خاتم دکتر مهدخت کشکولی نوشته شده و پوستر آن را آقای نورالدین زرین کلک طراحی کرده است. شعار و پیام به چهار زبان رسمی دنیا ترجمه و به سراسر جهان ارسال شده است.

هر چیزکه زیر آفتاب آمده است

خواه که دلایلی نداشته باشد

نگشای و بخوان که در کتاب آمده است

۱۳۵۵ کیانوش در سال افقی محمود از آفای کودک کتاب جهانی روز شعار

«خوب، در آن چه نوشته شده بود؟»
دخترک فکر کرد و گفت:
«در صفحه آخر آن نوشته شده بود:
فرداها از آن بچه هاست.»

کوه ناراحت شد و سرش را پایین انداخت. اما پس از مدتی سر بلند کرد و گفت: «خوب، گذشته مال کوه و دشت و دریا بود، آینده هم مال بچه ها باشد.»

مهده خت کشکولی

توضیحات:

1. International Book Fairs
2. IRA : International Reading Association
3. IFLA : International Federation of Library Association and Institutions
4. BIB : Biennal of Illustrations Bratislava
5. CERLALC: Centra Regional para el Fomento del Libro en America Latina yel Caribe
6. ACCU : Asian Cultural Centre for UNESCO

مأخذ:

۱. ایروانی، سارا. «بیانالهای جهانی تصویرگری کتاب کودک». پایان نامه لیسانس نقاشی دانشکده هنرهای زیبا، دانشگاه تهران، ۱۳۹۸.
۲. «بیانیه دفتر بین المللی کتاب برای نسل جوان». گزارش شورای کتاب کودک. سال ۲۰، ش ۱، ۲۰۱۳: ۱۳۶۱-۱۲-۱۳.
۳. «گزارش برگزاری روز جهانی کتاب کودک». گزارش شورای کتاب کودک. سال ۱۴، ش ۱، خرداد ۱۳۵۵: ۹-۶.

4. Book Bird Magazines.
5. IBBY : What is IBBY.
6. _____ : Assress list 1992.

آخرین نگهبان کلید جادویی را به دختر داد. او دروازه ها را گشود. کلید را در جیب گذاشت و داخل قلعه شد. توی قلعه باعی بود. وارد باغ شد. در باغ به جای شن ستاره ریخته بودند. در میان باغ ساختمانی بود که یک آجرش از نوع آفتاب و یک آجرش از نوع مهتاب بود. و بر در آن دو کوبه بود: یکی راز و دیگری آواز

دخترک لحظه ای ایستاده، نفس در مینه حبس کرد و آرام کوبه راز را نواخت. در باز شد. یکه ای خورد. در آنها فرشتهای پهن بود با نقشهای از گلهای زیبا و درختانی که گل و گیاه هزار باغ به طراوت شان نمی رسید و هزار پرته روی شاخه هایشان آواز می خواندند. دخترک خیلی دلش می خواست از این باغ یک دسته گل سرخ بچیند. اما ترسید که دیر شود. آرام از آنها گذر کرد و به آنها رسید که بر درش هفت قفل زده بودند. دخترک کلید را از جیب درآورد و قفلها را گشود و وارد اتاق شد. فریادی از شادی کشید. در آن اتاق برای همه بچه های دنیا شاید کتاب خودش را میان آن همه کتاب پیدا کند. گشت و گشت، ناگهان در گوشه ای از اتاق کتاب بزرگی دید و به طرف آن رفت. روی کتاب نوشته شده بود: کتاب رازها. دختر کتاب را ورق زد. در صفحه اول آن چشمش به نقشه ای افتاد که راه رهایی از سیاهی و رسیدن به برج روشانی را نشان می داد. در صفحه بعد راه میان بر سفر از ما به نپتون نشان داده شده بود و روی رودخانه مخفی زهره علامت گذاشته بودند. دخترک کتاب را ورق زد. در صفحه های میانی کتاب درباره انواع بیماریها و درمان آنها چیزهایی نوشته شده بود. در میان بیماریها نامی از بیماری نادانی و درمان آن آمده بود. دخترک زیر لب گفت:

«چه خوب، کتاب را همراه خودم می برم.»

اما آنقدر سنگین بود که هر چه کوشش کرد نتوانست آن را بلند کند. از پنجه به بیرون نگاه کرد. خوشید می خواست غروب کند و دخترک می بایست آن همه راه را که آمده بود برگزد. داشت دیر می شد و کوه انتظار می کشید که کلاهش را پیش از غروب پس بگیرد. یکبار دیگر به سرعت کتاب را ورق زد و در آخرین صفحه خواند که:

«فرداها از آن بچه هاست و بچه ای که این راز را بداند از تاریکی نمی هراسد.» ناچار کتاب را رها کرد و با حسرت از آن اتاق و از آن باغ بیرون آمد و سوار باد شد و برگشت. بچه ها در دامنه کوه به انتظار او نشسته بودند. دخترک به کوه سلام کرد و کلاه را پس داد.

کوه لبخندی زد. گفت:

«خوب دخترم، سفر خوش گذشت؟ با خود چه آوردی؟»

دخترک با خوشحالی گفت:

«کتابی بود خیلی بزرگ شاید اندازه خود شما. در آن خیلی چیزها نوشته شده بود. خواستم آن را همراه خود بیاورم. نتوانستم.» کوه پرسید: